

HANDBOEK INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELASTINGRECHT



Fiscale Handboeken

**HANDBOEK  
INTERNATIONAAL EN EUROPEES  
BELASTINGRECHT**

**PIET DE VOS  
TOM JANSEN**

m.m.v. DIRK GEERTS

Derde herwerkte editie

**GEACTUALISEERD TOT 30 JUNI 2008**

Handboek internationaal en Europees belastingrecht  
Piet De Vos en Tom Jansen m.m.v. Dirk Geerts

© 2008 Intersentia  
Antwerpen – Oxford  
[www.intersentia.be](http://www.intersentia.be)

Omslagfoto © Danny Juchtmans

ISBN 978-90-5095-822-6  
D/2008/7849/108  
NUR 826

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

# VOORWOORD BIJ DE EERSTE EDITIE

Voor U ligt een leerboek en naslagwerk dat bijzonder welkom is in de Belgische fiscale vakliteratuur.

Het is nu immers al weer 8 jaar geleden dat Schoonvliet zijn verdienstelijk *Handboek Internationaal Fiscaal Recht* publiceerde en 30 jaar geleden dat de studentennota's van prof. J.P. Lagae het daglicht zagen bij Acco. Het werd mistig in het vakgebied en de fiscale rechtspraak en de studenten belastingrecht moesten zich behelpen met samengesprokkelde brokstukken waarvan het moeilijk was om het overzicht te verkrijgen of te bewaren. Daar is nu aan verholpen, op een voortreffelijke manier.

Hiervoor tekenen beide auteurs: Dirk Geerts, economist, die procedures voert voor de belastingrechter en gastdocent is aan een Economische Hogeschool en Tom Jansen, jurist, mét twee postuniversitaire fiscale opleidingen en ervaring in beleidsvoorbereidend werk; zij zijn momenteel werkzaam als hoge ambtenaren bij de Federale Overheidsdienst Financiën nadat zij hun sporen verdienden in belastingcontroles van vennootschappen. Zij weten dus naast hun knowhow ook en als geen ander, weliswaar met beide voeten op de grond maar hun hoofd en voelhorens in de internationale fiscale windturbulenties, het standpunt van de Fiscale Overheidsdienst te verwerken, soms echter met een al te eerbiedigend oordeel.

De uitdaging was nochtans niet gering: het vakgebied heet tot het moeilijkste domein van het belastingrecht te behoren, niet in het minst door zijn complexiteit.

Het bevindt zich immers op het snijpunt van doordacht juridisch monnikenwerk te koppelen aan professionele werkelijkheidszin voor een zich met rasse schreden aandienende economische globalisatie.

Het vergt grondige kennis van een belastingstelsel, dat is ingebed in een nationale rechtstraditie en een kader, dat is ontwikkeld in een internationale en Europese context, dat beoogt standaarden te ontwikkelen die in meerdere, onderling soms sterk verschillende jurisdicties moeten kunnen gelden.

Het vergt een vermogen om bijna schizofreen te denken in meerdere rechtsordes tegelijk, zowel de prille regionale als de in de lengte der jaren gegroeide federale, de diepingrijpend Europese als de onvolkomen internationale. Daarbij komen telkens weer andere wetgevende instrumenten, zowel decreten als wetten, richtlij-

nen als verordeningen, multilaterale verdragen over grondrechten als bilaterale belastingovereenkomsten, die op zich de *trait d'union* zijn tussen de gedifferentieerde belastingstelsels. Het is een vakgebied waar sommigen de supranationale jurisprudentie ervaren als een *gouvernement des juges* en waar het verzamelde corps van hoge ambtenaren van de westerse landen “guidance” geven die tot de meeste gezaghebbende doctrine behoort.

Het vergt een denkmethodek waar de superpositie van het belastingrecht, dat voorbouwt op de “gemene” rechtstakken, wordt gecombineerd tot interactie met het internationaal privaatrecht met zijn *renvoiclausules* naar andere rechtstelsels; het contentieux beslaat een domein waar respect voor fundamentele rechten van verdediging, privacy en bescherming van bonafide zakelijk geheimhouding moet harmoniëren met een gedegen aanpak van internationale fiscale fraude en ontwijking; administratieve regels van behoorlijk bestuur moeten kaderen in beginselen van internationaal publiekrecht; de staatssoevereiniteit staat als een hoeksteen in het spanningsveld waar interstaatse loyaliteit als vereiste voor samenwerking om internationale fraude te bestrijden op gespannen voet staat met een fiscale competitie tussen landen, voortvloeiend uit een als noodzakelijk aanzien economisch beleid gestoeld op fiscale instrumenten om het welbegrepen eigen belang te dienen; het is een domein waar *down to earth* belastingcontroles, aangiften en formulierenbeheer verwerkt moeten worden met inzicht in ingewikkelde bedrijfs-economische intra-groepsprocessen, internationale rapportages en audits op basis van internationale accountingstandaards.

Kortom, de auteurs stonden voor een potentiële complexiteit die de praktijkfiscalist met professionele bescheidenheid vervult. Zij hebben het kluwen met grote deskundigheid ontward.

De auteurs hebben hun expertise op de eerste plaats in directe belastingen opgebouwd en onthouden zich dan ook terecht van indirecte heffingen zoals de internationale BTW, douane en accijnzen, successiebelastingen e.d.m. maar ook van het internationale fiscale strafrecht.

Volgens een logisch patroon schetsten de auteurs vooreerst het probleem van de internationale dubbele belasting die voorkomt uit het hanteren van de verschillende aanknopingsfactoren en geven dan aan waar de oplossingen in gezocht worden.

Het eerste, eerder klassieke deel behandelt de Belgisch interne regels en de belastingverdragen die voor grensoverschrijdende situaties gelden en dubbele inkomstenbelasting en belastingontwijking voorkomen. Daar is reeds zoveel over gepu-

bliceerd dat de auteurs er terecht voor kiezen om alleen de huidige stand van zaken zowel praktisch en encyclopedisch als overzichtelijk en didactisch te schetsen in hoofdlijnen, die goed voorzien zijn van de meest geactualiseerde verdere wijzingen. De lezer krijgt hiermee op een bevattelijke wijze de oplossingen aange-reikt overeenkomstig the state of the art. Door louter academische uitweidingen te vermijden voorkomen de auteurs dat de praktijkfiscalist of de student wegdwaalt. Tegelijk zorgt het rijke bronnenmateriaal ervoor dat ook de researcher er een opstap vindt naar diepgaander fundamenteel onderzoek.

In het tweede, eerder vernieuwend deel komt het doorsijpelen van Europese principes, regelgeving en baanbrekende jurisprudentie en de doorwerking ervan op het Belgisch belastingstelsel uitvoerig aan de orde. Het is een omvattende synthese die theoretisch zeer doorwrocht is en een uitstekend inzicht geeft in het in de recente jaren uitgebouwde Europese fiscaalrechtelijk systeem.

In een doordachte, coherente en rijk gestoffeerde benadering wordt zowel de (soms in soft-law verpakte) aanpak voor particuliere fiscaliteit uitgetekend (grensoverschrijdende arbeid en sparen, het nakende debat over dividenden en pensioenen) als de geleidelijke opbouw van een Europese ondernemingsfiscaliteit middels richtlijnen veelal met rechtstreekse werking (groepsdividenden, intresten, royalties en reorganisaties), beide voorafgegaan of versterkt door case by case praetoriaans recht of previsionele toetsing door de commissie en zelfs door een gedragscode voor behoorlijk fiscaal beleid. Hieruit blijkt dat de klassieke summa divisio zoals de klassieke bilaterale belastingverdragen deze kennen, nl. het woonstaat- & universaliteitsbeginsel en bronstaat & oorsprongbeginsel onverenigbaar is met de Europese constructie.

In het volgende deel worden de internationale proceduremogelijkheden met de recente belangrijke ontwikkelingen, bevattelijk en grondig doorgelicht: de internationale bestrijding van het ontgaan van belastingen, inclusief de internationale invordering, alsmede stand van zaken rond de procedure amiable en de transfer-pricing arbitrage.

Dit wordt gevolgd door een luik waar het recht op de keuze van de minst belaste internationale weg wordt belicht en de Belgische snoepdoos van fiscale incentives wordt opengetrokken. Daaraan wordt meteen gekoppeld de anti-ontwijkingsinstrumenten die de staten internationaal zijn overeengekomen, vervolledigd met het Belgische wapenarsenaal om belastingbesparingen en constructies te bestrijden die door de wetgever als al te verre gaande worden beschouwd. Een wedren van creatieve belastingplichtigen en de fiscale wachters van Ispahan.

Het boek wordt afgerond met een kort internationaal sociaalzekerheidsrelatief; een schets (met goede doorverwijzingen) van de toewijzingsregels ter voorkoming van dubbele bijdrageplicht inzake sociale zekerheid: de praktizijn weet hoe waardevol het is deze bij de hand te hebben bij belastingplanning van internationaal operende werknemers om tijdig de gevolgen ervan in te schatten, ook op het vlak van de sociale bijdrageplicht.

De schema's en de "praktische oefeningen", die weliswaar met mate aan het werk zijn toegevoegd, verhogen de praktische inzichtelijkheid en het didactische gehalte van dit leerboek, dat in een heldere stijl is geschreven.

De auteurs zijn erin geslaagd het moeilijke vlechtwerk van het internationale en Europese fiscaal recht te ontrafelen en beheersen de kunst moeilijke zaken klaar en duidelijk te maken. Met de grote trom mag dit boek dus verwelkomd worden in de Belgische fiscale literatuur, waar het een prominente plaats verdient als leerboek en referentiewerk voor fiscaal juristen en fiscaal accountants, ook degenen aan overheidszijde.

Prof. mr. Lieven A. DENYS  
advocaat,  
Docent Europees en Internationaal Belastingrecht,  
Vrije Universiteit Brussel



# VOORWOORD BIJ DE TWEEDE EDITIE

De auteurs hebben geen moeite gespaard om het Handboek grondig te updaten en bovendien te verrijken met een aantal belangrijke nieuwe onderdelen en door de eerdere hoofdstukken uit te diepen. Het boek is in omvang met 50 % gegroeid. De lezer zal de diepgang van de bijwerking zeker waarderen.

Wat de nieuwe onderdelen betreft, valt op dat grote aandacht is gegaan op het vlak van de internationale belastingverdragen (Hfdst. IV) naar (zonder volledig te zijn):

- de inzichtelijke behandeling van de algemene principes bij het toepassen van de belastingverdragen (primauteit, relativiteit, interpretatie);
- de uitwerking van het onderdeel over verdragsdefinities (specifieke begrippen, de renvoiclausule);
- het doorgronden van de partnershipproblematiek (cf. inwonerschap);
- de problematiek van de verbonden ondernemingen (transfer pricing);
- het uitdiepen van de methoden ter voorkoming van dubbele belastingen en met name de Belgische DBI-regeling.

Op het vlak van de Europeesrechtelijke vloedgolf (Hfdst. V, een onderdeel dat op zichzelf al de kwalificatie van een handboek waard is) wordt het hoge kwaliteitsniveau dat reeds bereikt werd, verder opgetrokken met uitdieping van de (Belgische) implementatie van de spaarrichtlijn, de grondige behandeling van de fusie-richtlijn, de Intresten- en royaltyrichtlijn en de overzichtelijke en doorwrochte synthese van de Europese fiscale jurisprudentie waarbij de nieuwste arresten ingepast en geïdentificeerd worden in de grondige analyse.

Origineel is het nieuwe hoofdstuk (Hfdst. VI) over de rechtsbescherming onder de mensenrechtenverdragen, met de belangwekkende thema's van de eerlijke procesvorm, het zwijgrecht en het recht op privacy.

Wellicht nog origineler is het hoofdstuk (Hfdst. VII) over de directe belastingen onder de vrijhandelsverdragen (WTO).

In Hoofdstuk VIII krijgt de internationale fiscale samenwerking (vestigings- en vorderingsbijstand) de volle aandacht, maar een kritische analyse van de (recente) Belgische implementatie zou welkom zijn.

Het onderdeel over de international tax planning is ook met 50 % uitgebreid, zoals ook het anti-ontwijkingsarsenaal in de Belgische wetgeving.

Ten slotte werd het zeer aanverwante domein van de internationale regels inzake socialezekerheidsbijdragen (Hfdst. IX) aanzienlijk uitgebreid.

Deze twee laatste hoofdstukken zorgen voor een bijzondere verhoging van het praktijkgericht gehalte van het handboek.

Kortom, het handboek groeit uit tot een meesterwerk met een waardevolle schat aan referenties en bronnenmateriaal: de auteurs verdienen alle lof. Hun lezers alle kennis.

Prof. mr. Lieven A. DENYS  
Docent Europees en Internationaal Belastingrecht,  
Vrije Universiteit Brussel

# INHOUD

VOORWOORD BIJ DE EERSTE EDITIE .....	v
VOORWOORD BIJ DE TWEEDE EDITIE.....	ix

## HOOFDSTUK I.

### DUBBELE BELASTING IN INTERNATIONALE CONTEXT..... 1

A. Oorzaken van internationale dubbele belasting .....	1
B. Economische versus juridische dubbele belasting.....	3

## HOOFDSTUK II.

### BRONNEN VAN HET INTERNATIONAAL RECHT OP HET GEBIED

### VAN DIRECTE BELASTINGEN..... 7

A. Inleiding.....	7
B. Nationale bronnen .....	8
C. Internationale bronnen .....	9
D. Supranationale bronnen .....	12
1. De impact op het internationaal belastingrecht van het EG-Verdrag en de afgeleide wetgeving .....	12
2. Mensenrechtenverdragen .....	16
a. Het EVRM .....	18
b. BUPO-verdrag .....	18
3. De WTO-overeenkomst .....	19
E. Andere bronnen .....	19

## HOOFDSTUK III.

### GRENSOverschrijdende Aspecten van het Belgisch

### Fiscaal Recht..... 21

A. Inwoner of niet-inwoner: een cruciaal onderscheid .....	21
1. Belang.....	21
2. De fiscale woonplaats in het belgische interne recht .....	24
a. Natuurlijke personen.....	24
(1) Wie is rijksinwoner?.....	25
(2) Wie is niet-inwoner?.....	35

b.	Rechtspersonen .....	39
(1)	Binnenlandse en buitenlandse vennootschappen .....	39
(2)	Wijziging van domicilie: gevolgen van emigratie en immigratie .....	42
B.	Belastingheffing van inwoners .....	51
1.	Onbeperkte belastingplicht .....	51
2.	Nationale maatregelen ter vermijding van dubbele belasting .....	51
a.	Inleiding .....	51
b.	In België gebruikte methoden .....	54
(1)	De aftrek van de buitenlandse belasting .....	55
(2)	Forfaitaire verlaging van de aanslagvoet tot 50% .....	56
(3)	Het forfaitaire gedeelte van buitenlandse belasting (FBB), een vorm van buitenlands belastingkrediet .....	57
(4)	De DBI-aftrek .....	57
3.	Voorkoming van dubbele belasting onder de dbv. ....	59
4.	KIN en KEN: vrijstelling versus belastingverrekening .....	59
C.	De belasting van niet-inwoners .....	62
1.	Personeel toepassingsgebied .....	62
2.	Materieel toepassingsgebied .....	62
3.	Aanslagstelsel – globalisering .....	67
a.	BNI-natuurlijke personen .....	67
b.	BNI-vennootschappen .....	68
c.	BNI-rechtspersonen zonder winstoogmerk .....	68
4.	Aanslagstelsel – netto belastbare grondslag – berekening .....	69
a.	BNI-natuurlijke personen .....	69
(1)	Soorten niet-inwoners .....	69
(2)	Gevolgen op het vlak van berekening van de belasting ...	70
(3)	Gehuwde niet-inwoners met of zonder tehuis .....	71
b.	BNI-vennootschappen .....	72
c.	BNI-rechtspersonen zonder winstoogmerk .....	73
5.	Samenvattende tabel .....	73
6.	Voorheffingen in de bni .....	75
a.	Onroerende voorheffing (OV) .....	75
b.	Roerende voorheffing (RV) .....	75
c.	Bedrijfsvoorheffing (BV) .....	78
(1)	Bezoldigingen, pensioenen en toelagen .....	79
(2)	De bedrijfsvoorheffing als eindheffing .....	81
(3)	Overige categorieën van beroepsinkomsten .....	83

<b>HOOFDSTUK IV.</b>	
<b>VOORKOMING VAN DUBBELE BELASTING VIA DUBBEL- BELASTINGVERDRAGEN</b> .....	<b>85</b>
A. Doelstelling van een dubbelbelastingverdrag .....	85
1. Techniek van de voorkoming van dubbele belasting .....	86
2. Regels ter voorkoming van dubbele niet-belasting en van het ontgaan van belasting .....	89
B. Het OESO-Modelverdrag .....	89
C. De totstandkoming van een dubbelbelastingverdrag .....	92
D. Principes m.b.t. de toepassing van dubbelbelastingverdragen .....	94
1. Primauteit van het verdragsrecht .....	94
2. De relatieve werking van dubbelbelastingverdragen .....	97
3. Interpretatie van dubbelbelastingverdragen .....	98
a. Bilaterale interpretatie .....	99
b. Het Verdrag van Wenen .....	99
c. Dubbelbelastingverdragen .....	100
E. Het OESO-Modelverdrag in vogelvlucht .....	101
1. Personeel toepassingsgebied .....	101
2. Materiële toepassingsfeer .....	104
3. Algemene definities .....	108
a. Specifieke verdragsdefinities .....	109
(1) Het territoriaal toepassingsgebied .....	109
(2) Het begrip “persoon”, “vennootschap” en “elke andere vereniging van personen” .....	110
(3) Het begrip “internationaal verkeer” .....	113
(4) Het begrip “bevoegde autoriteit” .....	113
(5) Het begrip “onderdaan” .....	114
(6) Het begrip “onderneming” en “onderneming van een DBV-staat” .....	115
(7) Het begrip “pensioenfonds” .....	116
b. Niet in het DBV gedefinieerde begrippen .....	116
4. Het inwonerschap .....	122
a. Definitie inwoner .....	122
b. Dual residence .....	124
c. Hybride entiteiten .....	125
(1) Verdragsgerechtigdheid .....	126
(2) Vermijding dubbele belasting .....	133
(3) Toewijzing heffingsbevoegdheid .....	133
5. De vaste inrichting (art. 5) .....	134
a. Algemeen .....	135

b.	De materiële vaste inrichting. ....	136
c.	De personele vaste inrichting. ....	141
d.	Dochtervennootschap versus vaste inrichting. ....	143
e.	Belgische vs. vaste inrichting. ....	144
f.	Specifieke gevallen. ....	145
6.	Onroerende inkomsten (art. 6) . ....	151
a.	Heffingsbevoegdheid. ....	151
b.	Begripsomschrijving “onroerende goederen” . ....	151
c.	Inkomsten uit onroerende goederen . ....	152
d.	Ondernemingswinst . ....	153
e.	Belastbaar bedrag. ....	154
f.	Specifieke bepalingen . ....	154
7.	Ondernemingswinst (art. 7) . ....	155
a.	Heffingsbevoegdheid. ....	156
b.	Winsttoerekening: de zelfstandigheidsfictie. ....	157
c.	De directe toerekeningsmethode . ....	161
d.	De indirecte toerekeningsmethode. ....	163
8.	Zeevaart, binnenvaart en luchtvaart (art. 8) . ....	164
a.	Heffingsbevoegdheid. ....	164
b.	Toepassingsgebied . ....	165
c.	Voorbeelden . ....	166
9.	Verbonden ondernemingen (art. 9) . ....	167
a.	De opwaartse aanpassing . ....	168
b.	De neerwaartse aanpassing . ....	170
c.	Internrechtelijke bepalingen . ....	171
10.	Dividenden, intresten en royalty’s. ....	176
a.	Algemeen . ....	176
(1)	Inleiding. ....	176
(2)	Systematiek. ....	177
(3)	Modaliteiten van de vermindering of vrijstelling van bronheffingen. ....	178
b.	Per inkomen . ....	180
(1)	Dividenden (art. 10) . ....	180
(2)	Intresten (art. 11). ....	193
(3)	Royalty’s (art. 12). ....	201
11.	Vermogenswinst (art. 13) . ....	204
12.	Inkomsten van een vrij beroeper (art. 14) . ....	207
13.	Inkomsten uit arbeid (art. 15). ....	209
a.	Beoogde inkomsten. ....	210
b.	Heffingsbevoegdheid. ....	211
(1)	Algemene regel . ....	211

(2) De 183 dagenregel . . . . .	215
(3) Scheeps- en luchtvaartpersoneel . . . . .	217
(4) Internationale chauffeurs . . . . .	218
(5) Grensarbeidersregeling . . . . .	219
(6) Diplomatieke en consulaire ambtenaren en aanverwanten . . . . .	221
c. Bedrijfsvoorheffing . . . . .	221
d. Schematisch overzicht verdeling heffingsbevoegdheid: woonstaat-werkstaat . . . . .	223
14. Tantièmes (art. 16) . . . . .	224
a. De mandatarissen en gelijkgestelden . . . . .	225
b. De bedrijfsleiders tweede categorie . . . . .	227
c. De werkende vennoten . . . . .	227
15. Inkomsten van artiesten en sportbeoefenaars (art. 17) . . . . .	228
a. Heffingsbevoegdheid . . . . .	229
b. Beoogde inkomsten . . . . .	230
c. Nationale belastingheffing . . . . .	232
16. Pensioenen (art. 18) . . . . .	233
a. Bedoelde inkomsten . . . . .	233
b. Heffingsbevoegdheid . . . . .	235
c. Bronstaatsbepaling . . . . .	238
17. Overheidsbezoldigingen en -pensioenen (art. 19) . . . . .	238
a. Beoogde inkomsten . . . . .	239
b. Heffingsbevoegdheid . . . . .	239
18. Inkomsten van studenten (art. 20) . . . . .	240
a. Beoogde inkomsten . . . . .	240
b. Heffingsbevoegdheid . . . . .	241
19. Het restartikel (art. 21) . . . . .	241
a. Beoogde inkomsten . . . . .	241
b. Heffingsbevoegdheid . . . . .	242
20. Vermogensbelasting (art. 22) . . . . .	243
21. Voorkoming van dubbele belasting (art. 23) . . . . .	244
a. Vrijstellingsmethode . . . . .	246
(1) Algemeen . . . . .	246
(2) De onderworpenheidsvereiste . . . . .	251
(3) Kwalificatie- en classificatieconflicten . . . . .	255
(4) Dubbele verliesaftrek . . . . .	255
(5) Het Belgisch Modelverdrag . . . . .	257
b. Verrekeningsmethode . . . . .	260

c.	Vermijding dubbele belasting op “intercompany” dividenden – het Belgische DBI-regime . . . . .	264
(1)	Algemene toepassing DBI-regime . . . . .	264
(2)	Kwalificerende inkomsten . . . . .	265
(3)	De participatievoorwaarden . . . . .	265
(4)	De taxatievoorwaarden . . . . .	268
22.	Non-discriminatiebepaling (art. 24) . . . . .	285
23.	De procedure voor onderling overleg (art. 25) . . . . .	289
24.	Uitwisseling van inlichtingen (art. 26) . . . . .	289
25.	Bijstand inzake invordering van belastingen (art. 27) . . . . .	289
26.	Leden van diplomatieke zendingen en consulaire posten (art. 28) . . . . .	289
a.	De fiscale toestand van diplomatiek en niet-diplomatiek personeel . . . . .	289
(1)	Belgen in het buitenland . . . . .	290
(2)	Buitenlanders in België . . . . .	290
b.	Fiscale bepalingen van bijzondere overeenkomsten . . . . .	291
27.	Territoriale uitbreiding (art. 29) . . . . .	293
28.	Inwerkingtreding (art. 30) . . . . .	293
29.	Beëindiging (art. 31) . . . . .	293

## HOOFDSTUK V.

### EUROPESE HARMONISATIE OP HET GEBIED VAN DIRECTE

### BELASTINGEN . . . . . 295

A.	Het institutioneel kader . . . . .	295
B.	Positieve integratie . . . . .	302
1.	De belastingheffing van natuurlijke personen in een Europese context . . . . .	302
a.	Aanbeveling betreffende niet-inwoners . . . . .	303
b.	De fiscale behandeling van pensioenen in een Europese context . . . . .	304
(1)	Achtergrond . . . . .	304
(2)	De Mededeling van de Commissie . . . . .	305
c.	De spaarrichtlijn . . . . .	320
(1)	Historiek en achtergrond . . . . .	320
(2)	Automatische informatie-uitwisseling met een overgangperiode voor drie landen . . . . .	323
(3)	Toepassingsgebied van de richtlijn . . . . .	324
(4)	Systeem van informatie-uitwisseling met een overgangperiode . . . . .	330



(5) Implementatie van de spaarrichtlijn in België: de woonstaatheffing . . . . .	332
(6) Herziening van de spaarrichtlijn . . . . .	342
2. De vennootschapsbelasting in een Europese context. . . . .	343
a. Richtlijnen teneinde economische dubbele belasting te voorkomen . . . . .	344
(1) De Moeder-dochterrichtlijn . . . . .	344
(2) De fusierichtlijn. . . . .	365
(3) De Intrest- en royaltyrichtlijn. . . . .	385
b. De strijd tegen schadelijke fiscale concurrentie . . . . .	394
c. Naar een grotere integratie op het gebied van de ondernemingsbelasting . . . . .	405
(1) Optreden via gerichte maatregelen . . . . .	407
(2) Een geconsolideerde grondslag voor de vennootschapsbelasting. . . . .	409
C. Negatieve integratie via de rechtspraak van het Hof van Justitie . . . . .	422
1. Situering. . . . .	422
2. Een overzicht van de arresten van het Hof van Justitie op het gebied van directe belastingen . . . . .	428
a. Eerste vraag: Is het EG-Verdrag wel van toepassing?. . . . .	434
b. Is er sprake van verdragsinbreuk, met name een discrimi- natie of belemmering in de zin van één van de verdrags- vrijheden? . . . . .	438
(1) Vrij verkeer van goederen . . . . .	438
(2) Vrij verkeer van personen en vrij verkeer van burgers van de Unie . . . . .	441
(3) Vrij verkeer van diensten. . . . .	490
(4) Vrij verkeer van kapitaal . . . . .	504
c. Kan de verdragsinbreuk gerechtvaardigd worden? . . . . .	515
(1) In het Verdrag opgesomde rechtvaardigingsgronden. . . . .	516
(2) Ongeschreven rechtvaardigingsgronden . . . . .	516
d. Verbod van fiscale faciliteiten beperkt tot binnenlandse verhoudingen . . . . .	536
e. Dubbelbelastingverdragen en de fundamentele vrijheden . . . . .	540
(1) Van Gilly tot Columbus Container . . . . .	541
(2) Specifieke items. . . . .	551
f. Belangrijke vraagstukken onder de verdragsvrijheden. . . . .	563
(1) In- en uitgaande dividenden. . . . .	563
(2) Grensoverschrijdende verliesverrekening. . . . .	593
(3) Emigratie(heffingen). . . . .	619
(4) CFC-wetgeving versus vrijheid van vestiging . . . . .	637

(5) Bronheffingen vanuit Europees perspectief . . . . .	651
(6) Gemeenschapsrecht en derde landen. . . . .	658
3. Beoordeling . . . . .	681

**HOOFDSTUK VI.**

<b>RECHTSBESCHERMING VIA MENSENRECHTENVERDRAGEN . . . . .</b>	<b>685</b>
---	------------

A. Het EVRM . . . . .	686
1. Recht op een eerlijk proces (art. 6). . . . .	687
a. Toepassingscriteria . . . . .	687
(1) Burgerlijke rechten en verplichtingen . . . . .	688
(2) Strafvervolgning . . . . .	690
(3) Vanaf wanneer maakt iemand het voorwerp uit van een vervolging? . . . . .	695
b. Spreekplicht versus zwijgrecht (“nemo tenetur”-beginsel) . . . . .	696
2. Recht op privacy (art. 8) . . . . .	705
3. Recht op bescherming van de eigendom (Eerste Protocol, art. 1) . . . . .	708
B. BUPO-verdrag . . . . .	712

**HOOFDSTUK VII.**

<b>WTO-RECHT EN DIRECTE BELASTINGEN . . . . .</b>	<b>715</b>
---	------------

**HOOFDSTUK VIII.**

<b>TOPICS . . . . .</b>	<b>721</b>
-------------------------	------------

A. Internationale samenwerking tussen belastingadministraties . . . . .	721
1. Inleiding . . . . .	721
2. Vestigingsbijstand . . . . .	724
a. De uitwisseling van inlichtingen . . . . .	724
(1) Overzicht van de instrumenten . . . . .	724
(2) Praktische modaliteiten van inlichtingenuitwisseling . . . . .	733
(3) Weigeringsgronden. . . . .	737
b. Gelijktijdige belastingcontrole en controle in het buitenland . . . . .	742
3. Invorderingsbijstand . . . . .	743
a. Via dubbelbelastingverdragen . . . . .	743
b. Andere instrumenten . . . . .	746
4. Onderling overleg en arbitrage. . . . .	749
a. De overlegprocedure . . . . .	749
b. Het Arbitrageverdrag . . . . .	753
B. Internationale taxplanning . . . . .	759
1. Doelstelling van internationale taxplanning . . . . .	759

2.	Instrumenten van internationale taxplanning .....	760
a.	Algemeen .....	760
	(1) Salary-split .....	761
	(2) Tussenvennootschappen (base-company's) .....	762
	(3) Commissionair- en buy-sell-structuur .....	767
	(4) Dochtervennootschap of vaste inrichting? .....	768
b.	Specifiek voor taxplanning vanuit België .....	769
	(1) Stelsel van de buitenlandse kaderleden .....	769
	(2) ABOS-circulaire .....	772
	(3) Coördinatiecentra .....	774
	(4) Belgisch holdingregime .....	778
	(5) Het Belgische stelsel van rulings of voorafgaande akkoorden .....	780
	(6) De notionele interestaftrek, het nieuwe fiscale paradepaardje .....	785
	(7) De octrooiaftrek .....	792
3.	Maatregelen ter vermindering van misbruik van verdragen .....	796
a.	Verdragsrechtelijke bepalingen tegen treaty shopping .....	797
	(1) Beperking van de voordelen (limitation on benefits) ....	797
	(2) Begrip uiteindelijk gerechtigde ('beneficial owner') ....	797
	(3) De doorkijkregel ("look through rule" of "transparency approach") .....	803
	(4) De uitsluitingsregel ("exclusion approach") .....	803
	(5) De onderworpenheidsvereiste ("subject to tax clause") ..	804
	(6) De base erosion test .....	805
	(7) De bonafide bepalingen .....	805
b.	Internrechtelijke fiscale bepalingen ter bestrijding van internationale belastingontwijking .....	807
	(1) Algemene maatregelen .....	808
	(2) Specifieke maatregelen .....	811
	(3) Vluchtlanden .....	813

## HOOFDSTUK IX.

### SOCIALE ZEKERHEID IN INTERNATIONAAL VERBAND .....

A.	Inleiding .....	815
B.	Toewijzingsregels inzake sociale zekerheid .....	816
1.	Binnen de EU .....	817
a.	Werkings sfeer van de Verordening .....	817
b.	Principes .....	819

c.	De toewijzingsregels analytisch bekeken.....	821
(1)	Activiteit in één enkele lidstaat.....	821
(2)	Activiteiten in meerdere lidstaten.....	825
d.	Nieuwe verordening op komst.....	832
2.	Buiten de EU naar een land met socialezekerheidsverdrag.....	833
3.	Buiten de EU naar een land zonder socialezekerheidsverdrag.....	834
<b>BIBLIOGRAFIE .....</b>		<b>837</b>
<b>OEFENINGEN .....</b>		<b>843</b>
<b>BIJLAGEN .....</b>		<b>851</b>
Bijlage 1. Lijst van vluchtlanden .....		851
Bijlage 2. Door België gesloten dubbelbelastingverdragen.....		857
Bijlage 3. Overzicht van de bronheffingen in de Belgische DBV .....		866
Bijlage 4. Belgisch model van dubbelbelastingverdrag .....		931